

Strategi Fram – Nordområdesenter for klima og miljøforskning

«Fram– Nordområdesenter for klima og miljøforskning»- i dagligtale “Framsenteret” skal gjennom samarbeide utøve tverrfaglig forskning av høy internasjonal standard og som er viktig for forvaltningen av nordområdene. Framsenteret skal bidra med forskning som tar for seg utfordringene i nordområdene, både med hensyn til miljø- og samfunnsmessige konsekvenser. Forskningen skal rettes mot de stadig mer sammensatte utfordringer innen klima og miljø hvor beslutninger i forvaltningen må tas under usikkerhet. Resultatene av forskningen skal kunne danne grunnlag for å redusere risiko i forvaltningen gjennom å få kunnskap om løsninger som vil fungere under ulike mulige framtidsscenarier og samtidig bidra til at ny næringsvirksomhet og annen menneskelig aktivitet skjer på et bærekraftig vis. I denne sammenheng knyttes forskningen i samarbeidet til flere av FNs bærekraftsmål.

Visjon for Framsenteret

Gjennom forskning skal Norge ha best mulig forvaltning av nordområdene.

Hovedmål for Framsenteret

- Bidra med forskningsbasert kunnskap som gjør Norge til en fremragende forvalter av miljøet og natur- og kulturressursene i nordområdene.
- Skal videreutvikles til å bli et internasjonalt ledende senter for forvaltningsrelevant forskning på klima og miljø i nordområdene.

Særlig prioritet skal gis til områder der den fler- og tverrfaglige kompetansen til medlemsinstitusjonene gir størst merverdi, og til problemstillinger som kan bidra til viktig kunnskap for den offentlige forvaltningen av nordområdene. Dette gjelder forskning innen samfunnsfag, naturvitenskap og humaniora alene eller i grenseflatene mot hverandre.

Forskningen som Framsenteretsamarbeidet utøver skal levere kunnskap om de vesentlige utfordringer som samfunnsutviklingen og miljøutfordringene krever, delvis beskrevet i offentlige utredninger¹, og bidra til at Norge har et kunnskapsgrunnlag som kan danne en basis for politikkutforming i et perspektiv på 10-30 år. Dette er nødvendig for å sikre en forsvarlig forvaltning av nordområdene. *Spesielt vil samarbeidet fokusere på:*

- Effektene av klimaendringer på miljø og samfunn. Dette omfatter også forskning innen fysiske, kjemiske og biologiske forhold knyttet til luft, land og hav.
- Direkte og indirekte effekter av industriell virksomhet, for eksempel forurensing, plastforsøpling, havforsuring og konflikter i forbindelse med arealbruk.
- Tap av naturmangfold og habitater på grunn av menneskelig aktivitet og klimaendringer.

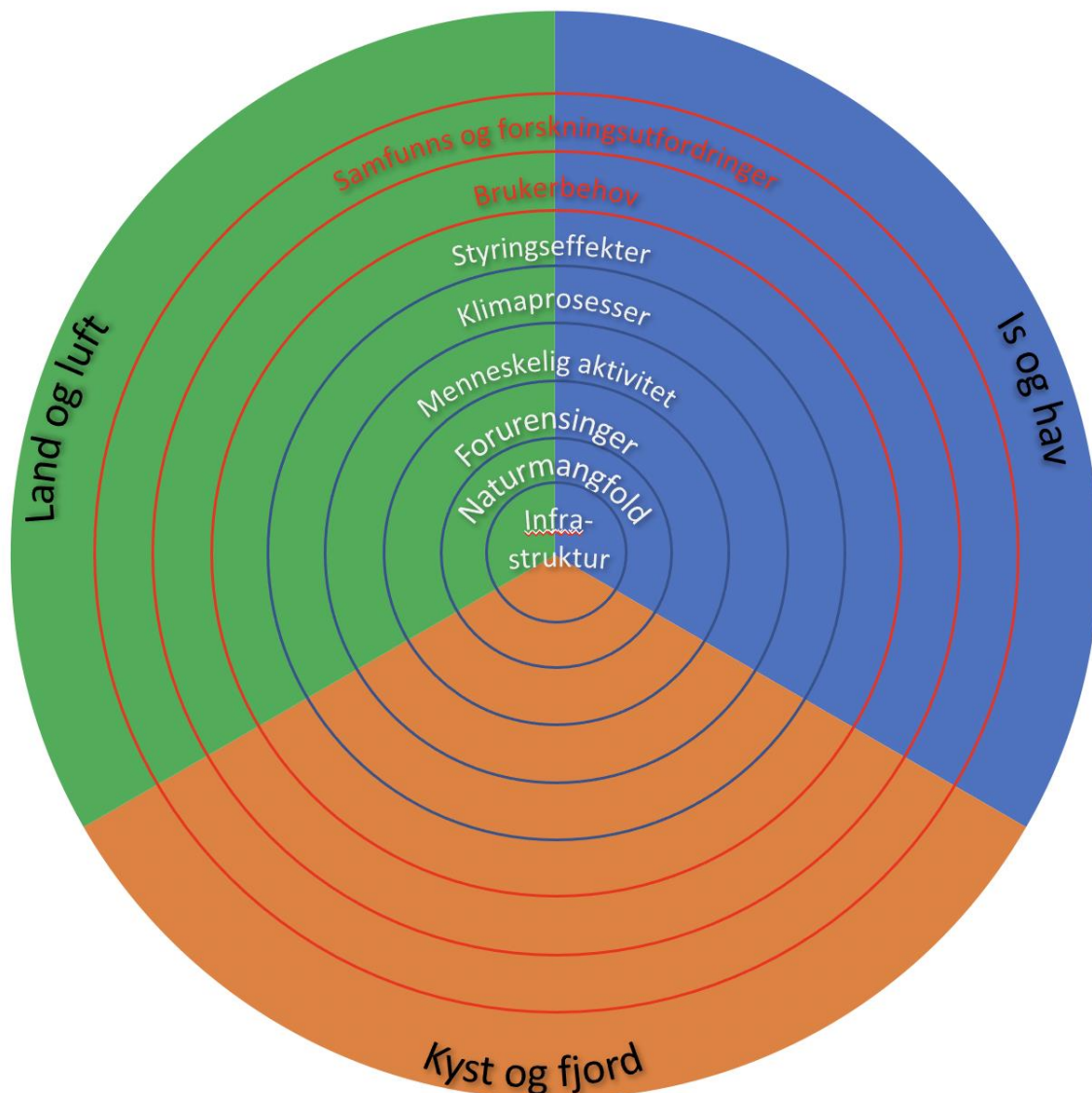
Samarbeidet i Framsenteret skal kun dekke områder som enkeltmedlemmene ikke er i stand til å dekke alene med egen kompetanse. Det skal være minst fire medlemsinstitusjoner aktivt med i hver av prosjektene.

¹ For eksempel Meld. St. 32 (2015-2016) *Svalbard* og Meld. St. 9 (2020-2021) *Mennesker, muligheter og norske interesser i nord*

Utover dette må Framsenteret både kunne ta tak i nye problemstillinger som oppstår forskningsmessig og kunne ta for seg brukernes ønsker for ny forskningsbasert kunnskap.

Faglige samarbeidsområder

Forskningssamarbeidet er organisert i tre, til dels geografisk adskilte områder; is og havet i nord, fjord og kyst samt land og luft. Det er klare overlapp mellom disse områdene når det gjelder fysiske, kjemiske, biologiske og samfunnsmessige vekselvirkninger. Samtidig er det overordnede effekter som spiller inn i alle områder, fra klimaeffekter til styringsmodeller for forvaltningen. Disse fokusfeltene skal sikre at det blir et reelt samarbeide i forskningen mellom de forskjellige områdene. Innholdet i forskningsområdene og utviklingen av disse skal diskuteres fortløpende med brukergruppa til Framsenteret.



Forskningsaktiviteten er innen de tre geografisk avgrensede områdene vist i figuren over. Det skal sikres langsiktig finansiering som tillater samarbeidet å ha store, langsiktige og tverrfaglige forskningsprosjekter innenfor problemstillingene også vist i figuren. Prosjektene innen hver av forskningsområdene har prosjektperioder på 3-5 år.

Tverr- eller flerfaglighet innen de geografiske områdene eller på tvers av områdene er et krav for forskningen i samarbeidet. Vektleggingen av innsatsen innen de forskjellige områdene og på tvers vil variere innen prosjektene som gjennomføres. Det samme gjelder vektleggingen mellom naturvitenskap, samfunnsforskning og humaniora innen de individuelle prosjektene.

Forskningssamarbeidet skal vise at Framsenteret har en samlet bred kompetanse som produserer forskning som er relevant for forvaltningen av nordområdene og som er viktig for Norges internasjonale forpliktelser.

Medlemmer

Medlemmene har komplementær kompetanse og skal samarbeide innen områder der bruken av denne komplementaritet er nødvendig for å få best mulig resultat for forvaltningen av nordområdene. Medlemmene skal sikre at samarbeidet i Framsenteret gjennomføres slik at forvaltningens behov ivaretas, både innen samfunnsforskning og naturvitenskap. Dette gjøres ved å:

- Bygge opp og utnytte komplementær kompetanse.
- Bidra til kompetanseoverføring og en samlet kvalitetsheving av FoU-virksomheten.
- Utnytte institusjonenes samlede kontaktnett til felles beste.
- Samarbeide, utvikle og initiere formidlings- og kommunikasjonstiltak for å formidle aktiviteten i forskningssamarbeidet
- Utnytte institusjonenes ressurser og infrastruktur rasjonelt.
- Utvikle tverrfaglig/flerfaglig forskning, spesielt i skjæringspunktet mellom naturvitenskap, samfunnsvitenskap og teknologi.
- Bidra til utvikling innenfor teknologi og innovasjon for bærekraftig næringsutvikling.
- Styrke samarbeidet mellom statlige etater, instituttsektoren og næringsliv.

Infrastruktur

Medlemmene har en stor mengde infrastruktur og innsamlet informasjon som er nødvendige for at de skal kunne utøve sine samfunnsoppdrag. Framsenteretsamarbeidet skal søke å utnytte disse investeringene best mulig og bidra til utviklingen av komplementær infrastruktur. Deler av forskningen i Framsenteret vil kreve en koordinert bruk av medlemmenes infrastruktur. Det vil være avgjørende at informasjonen innsamlet av både medlemmenes og samarbeidets infrastruktur er åpent tilgjengelig og blir utnyttet forskningsmessig.

Formidling av forskningsresultater

Kommunikasjonen ved Framsenteret skal være åpen, tilgjengelig og troverdig. En målrettet formidling av forskningsresultatene skal rette seg mot følgende interessenter: Brukere av Framsenterets resultater, norske beslutningstakere, relevante forskningsmiljøer i inn- og utland, norske og utenlandske media og den norske allmenhet. Kommunikasjonen bygger på føringer i kommunikasjonsstrategien og ledes av en formidlingsgruppe. Framsenteret skal bidra til at forskningsdata skal gjenbrukes og at kunnskapen gjøres tilgjengelig til bruk i internasjonale kunnskapssammenstillinger.

Merkevarebygging og profilering

Et tydelig budskap om senteret og dets virksomhet skal kommuniseres til allmenhet og brukere. Framsenteret er organisert som et nettverk av samarbeidende forskningsinstitusjoner, disse skal krediteres i senterets publisering og formidling av prosjektarbeid, forskning, data, illustrasjoner og andre resultater. Samtidig skal alltid Framsenteret krediteres når deler av forskning er finansiert gjennom samarbeidet.

Bidrag til utdanning og rekruttering

Framsenteret ønsker i størst mulig grad at forskningen kobles til utdanning og rekruttering. Det kan være gjennom at forskningen tas i bruk i medlemsinstitusjonenes utdanningstilbud og ved å ha studenter og ny-utdannede med i prosjektene.

Styringsstruktur og finansiering

Styringsgruppa konsulterer medlemsmøtet om hvilke hovedområder som forskningen skal konsentrere seg om de neste 3-5 årene. Forskningsinnholdet i hovedområdene bestemmes etter en intern utlysning. Forskningsforslagene evalueres både internt og eksternt. Styringsgruppa anbefaler årlig departementsgruppa, ledet av Klima og miljødepartementet, hvilke forskningsområder og prosjekter som skal finansieres.

Finansieringen av forskningssamarbeidet kommer fra Klima og miljødepartementet. Utover den direkte forskningsfinansieringen er det avsatt insentivmidler som sikrer utvikling av pilot-prosjekter for nye ideer.

Utover finansieringen fra Klima og miljødepartementet skal forskningssamarbeidet sammen med brukerne arbeide for langsiktig tilleggsfinansiering av den forskning brukerne trenger. Det forventes at deltakere i Framsenterets forskningsområdene i tillegg søker eksterne forskningsmidler fra nasjonale og internasjonale aktører for å bidra til økt måloppnåelse innen satsingene og samtidig å øke deres nettverk.